

Bemærkninger til forslaget

Det er ved flere lejligheder dokumenteret, at der i NATO-regi gennemføres øvelser, »krigsspil« m.v. med dansk deltagelse, hvori indgår spørgsmålet om brug af atomvåben og spørgsmålet om indskrænkninger i de demokratiske rettigheder i en krise- eller optrapningssituation. Forslagsstillerne ønsker med dette forslag at sikre, at danske myndigheder ikke inddrages i forberedelse af atomkrig eller i øvelser, der indebærer indskrænkninger af de demokratiske rettigheder.

Undtagelses- og nødretsøvelser

De mest kendte undtagelses- og nødretsøvelser er vel nok de berygtede WINTEX/CIMEX øvelser, der foregår hvert andet år i vintermånederne. Øvelserne er rene skrivebords- og stabsøvelser, men indeholder samtidig alle aspekter af, hvorledes de civile beredskaber skal operere i en krise- og krigssituation.

Første gang, offentligheden fik nærmere kendskab til disse øvelsers egentlige indhold, var, da en række telegrammer fra den norske del af WINTEX 1973 blev offentliggjort. De oplysninger, som kom frem dengang, viste, hvor bredt 5. kolonnevirksomhed blev defineret af de militære myndigheder. Det var ikke bare agenter og sabotører, der støttede en fremmed magt, men en bred vifte af grupperinger i samfundet, som var genstand for øvelsen. Det drejede sig om studentergrupper, arbejdere på navngivne virksomheder og lovlige politiske organisationer, der blev betragtet som en trussel, fordi de brugte deres demokratiske rettigheder til at stille spørgsmålstegn ved den optrapning, som foregik i en vis krisesituation, og som agiterede for, at Norge burde trække sig ud af NATO for ad den vej at være med til at forhindre en skærpet situation i at udvikle sig.¹⁾

Indholdet i WINTEX/CIMEX øvelserne, der foregår samtidig i alle NATO-lande, er senere blevet grundigt dokumenteret. Det skete, da hollandske fredsaktivister var i stand til at offentliggøre den autentiske »drejebog« for WINTEX 81.

Det fremgik, at man her bl.a. øvede sig i at nedkæmpe strejker, demonstrationer m.v., indføre pressezensur osv. I drejebogsmaterialet kunne man nøje følge planerne for iværksættelse af »øget agtsomhed«, dernæst »borgerlig undtagelsestilstand«, så »belejringstilstand«, hvor militæret får adgang til bl.a. at internere personer, som skønnes farlige for den indre og ydre sikkerhed. Endelig »krigstilstand«, hvor f.eks. radio- og TV-udsendelser, private telefonsamtaler og pressen bringes under militærets kontrol.²⁾

Oplysninger af helt lignende karakter slap ud i forbindelse med WINTEX/CIMEX 85 (marts 1985). Det britiske blad »New Statesman« var i stand til at fremlægge oplysninger om den engelske drejebog til WINTEX 85. Heri beskrives det, hvorledes fredsbevægelser og fagforeninger identificeres som den største »indre trussel, som skal bekæmpes og eventuelt elimineres.«³⁾

Planen, som Danmark var medansvarlig for, og som var udarbejdet af NATO-planlæggere, indeholdt ligesom WINTEX 81 en plan for den gradvise afskaffelse af de demokratiske retsgarantier i forbindelse med indførelse af »emergency powers«, altså nødrets- eller undtagelsestilstand.

I Danmark har vi ikke direkte kendskab til de ovenfor omtalte WINTEX/CIMEX øvelser. Til gengæld har vi kendskab til grundlaget for en række andre øvelser.

I 1977 udtalte en engelsk major sig således om en fælles dansk-engelsk øvelse, der foregik på Als: »... situationen er så spændt, og den tilspidses så meget, at regeringen beslutter at tilkalde hjælp fra den britiske hær. Bl.a. frygter man, at den kommunistiske fraktion vil besætte et A-kraftværk, hvor der er plutonium nok til, at der kan laves en atom-bombe. De britiske tropper skal komme regeringen til hjælp, men diskret og klædt i landets egne uniformer, så befolkningen ikke mærker, at der er fremmede tropper i landet.«⁴⁾ Udtalelsen vakte naturligvis en del postyr og blev af forsvarret kritiseret med den bemærkning, at han »næppe havde brugt de pågældende udtryk, hvis han havde tænkt sig mere om.«⁵⁾ Det var altså ikke selve indholdet i